

**РОЗВИТОК
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ЯК ПРОБЛЕМА ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ**

Паращенко Людмила,
доцент кафедри управління освітою НАДУ,
директор Київського ліцею бізнесу,
кандидат педагогічних наук

Питання дослідження

- Чим розвиток освіти відрізняється від простих змін?
- Які зміни варто відносити до розвитку, а які – до косметичного «поліпшення фасаду»?
- Які критерії, зовнішні ознаки, індикатори розвитку освіти, за якими потрібно спостерігати?
- Чи є і які основні тенденції, закономірності і «механізми» розвитку освіти як соціальної системи та навчальних закладів як її елементів?
- Чим у дійсності в системі ЗСО можна і потрібно управляти, розвиваючи що-небудь?

Пітер Радо :

- проблема неспішності освітніх реформ в країнах Центральноєвропейського регіону полягає у тому, що реформами залишилися незачепленими взаємини в навчальних класах і, як наслідок, результати процесу передачі знань.
- Дотепер не було висунуто ні однієї ініціативи перетворень, яка б пропонувала нове бачення процесу передачі знань.

Суть проблеми полягає в тому, що лєвова частка змін стосувалася умов розвитку системи, але не самого розвитку

Традиційне розуміння поняття «розвиток ЗНЗ»

- це *«цілеспрямований вплив, який призводить до незворотних змін, нових, більш якісних результатів в усіх напрямках діяльності, вдосконалення механізмів самоуправління складної шкільної педагогічної системи»*

(Г. Сухович)

М. Фуллан:

«Розвиток – це безперервне поліпшення здатності зростати і будувати навіть ще тісніший зв'язок між різноманітними середовищами»

Основний курикулум для ЗНЗ Фінляндії:

- робота з **розвитку школи** означає як поліпшення діяльності школи і її послуг, так і розширення предметів і груп предметів у навчальному плані школи;
- мета роботи школи – розвиток позицій і можливостей учнів, що дозволяють їм функціонувати як активним, вимогливим і відповідальним членам громадянського суспільства

П. Сольберг, визначення джерел розвитку освіти:

- *розвиток освіти заснований на навчальних програмах, складених самими школами, які спрямовані на поліпшення роботи вчителів і дозволяють визначити потенційні можливості шкіл.*
- Проекти внутрішнього розвитку шкіл тісно пов'язані із цим завданням.
- Участь учителів у складанні навчальної програми є важливою передумовою для реальних змін у внутрішній діяльності шкіл.
- Навчальні програми, складені іншими, залишаються «зовнішніми», а тому немає зобов'язань з їхньої реалізації.

Авторське визначення поняття

- **розвиток системи освіти** – це процес визначення і здійснення цілей освітньої політики відповідно до потреб та ідеалів суспільства;
- характеризується якісною зміною компонентів системи освіти;
- появою нових організаційних їх форм, інновацій та нововведень;
- перетворенням їх внутрішніх і зовнішніх зв'язків;
- що забезпечує здатність системи освіти до успішного забезпечення потенціалу людського розвитку, нагромадження і розгортання нових можливостей суспільства.

Напрями розвитку системи ЗСО

- КОНТЕНТ ОСВІТИ
- національний курикулум
- педагогічні кадри
- інфраструктура освіти загалом і навчальних закладів зокрема

Модель розвитку освіти

Типи соціальних змін	Структурні блоки розвитку освіти	Напрями державного управління
Структурні зміни	Організаційні зміни і проектування	Демократизація управління, оптимізація централізації та автономізації ЗНЗ; підтримка приватних ЗНЗ; визначення «точок росту», створення національної системи моніторингу якості освіти
Процесуальні зміни	Моделі освіти	Мережі інноваційних ЗНЗ; Школи майбутнього; авторські школи.
Функціональні зміни	Розвиток змісту освіти, навчального плану, технологій навчання	Прийняття національного курикулуму; навчальне книговидання та засоби навчання, плани розвитку ЗНЗ.
Мотиваційні зміни	Людський розвиток: персоналу та учнів	Педагогічна та післядипломна освіта; неформальна освіта, освіта впродовж життя, принципи оплати педагогічної праці

Механізми управління розвитком освіти:

- практично не розроблені;
- діючі механізми управління забезпечують лише запізнілу реакцію на ситуації, що складаються;
- не працюють механізми прогностичного або випереджуючого управління;
- для розв'язання задач управління інноваційними процесами переносяться схеми управління процесами функціонування, що тиражують існуючі недоліки.

Перспективи подальших досліджень

- критерії і показники розвитку освіти;
- стратегії розвитку як системи освіти загалом, так і навчального закладу зокрема;
- механізми управління розвитком освіти.

Дякую за увагу !

Контакти: parashchenko@yahoo.com

www.lecos.org